

پیانو مکردن: مانای و وصف کردنی دیار دوشته کانه به به کار هینانی ژماره کان یا خود بریتیه له پیدانی ژماره کان بهشت و دیار دهکان به پینی جۆر میاسا و ریسایه کی دیار یکر او.

کینس - 1990 ده لایت پیوانه خه ملاندن له خۆ ده گرت واته و کر دار به که له پینا ویدا جیاوازی شته کان دهست نیشان ده گرت و جیا و کر یتوه واته نیمه ده توانین ئه و خه سلته تانه به خه ملانین به نه دانه کانی و هک (درک پیکردن و هستکردن به لام پیوانه له خه ملاندن فرا و نتره.

سنتیفنز: ده لایت پیوانه بریتیه له پیدانی نر خیک به شته کان بۆ هه ر خه سلته تیک به شتیوه یه ک که پری ئه و خه سلته تیه دیار یی گرت پشت بهست به چه ند مەر جنیک یان چه ند بنا غه یه کی دیار یکر او

پ/نایه لمز انسته مەر و ییه کاندای پیوانه ی چی ده گرت؟

وه لام/ پیوانه ی

أ- دیار ده سرو شتییه کان

ب - دیار ده پهر و ه ده بی مەر و ییه کان ده گرت

جیاوازی نیوان پیوانه کردنی دهرونی و پهر و ه ده بی

* ئاسته نگیه کانی پیوانه ی بونیا ده پهر و ه ده بی و دهرونییه کان چیه

1- ریک نه گهوتن له سه به کار هینانی یه ک شیاوازی بۆ پیوانه کردنی چه مکیکی دیار یکر او.

2 - پشت بهستن به یه ک نمونه له هوشته کانی هه ر چه مکیک.

3 - بهر دهوامی هه له کردن له پیوانه دهرونی و پهر و ه ده بییه کان.

4- چونه ناویه کی چه مکه دهرونییه کان.

* کرداری پیوانه دوو لایه له خۆ ده گرت که نه مانه ن

یه که م/ بهر او رد له نیوان شته کاندای.

دووم/ خه ملاندن یا نه تقدیر کردنی تاییه ت مهن دییه کانی ئه و شته

بۆ زانیی پیوانه ی ناو پۆل بر و بۆ پهره ی ژماره 7 و 8 مه نزمه که

* به هۆی جیاوازی له خه سلته تیه کانی پیوانه لمز انستی دهرونی و سرو شتییه کاندای چار تاییه ت مهن دی ده ر ده گهوت که نه مانه

1- ناراسته خو یی

2 چه یه هست نیسبی

3 - ناتهو او

4 - بوونی که موری له راستی و نه گوری پیوانه دهرونییه کاندای

1 - راسته خو یی/ چه مکه دهرونییه کان ناتوانر یت به شتیوه بهر راسته خو یی پیوانه بکرت چونکه نه بهینراون و هه ست پینه کراون. به لام پیوانه ی خه سلته و چه مکه کانی زانستی سرو شتی له زور جار دار راسته خو و به ئاسانی یه ک شیاوازی هه لده بژ یر یت بۆ پیوانه کردنیان نمونه ده توانر یت پیوانه کردنی در یژی ستونیک کی کار هیا به شتیوه یه کی راسته خو بکرت به یه ک شیاوازیان پیوه ر.

2- په یه هست (نیسبی) چه مکه و خه سلته و بونیا ده گریمانه ییه کان (واتا دهرونی و پهر و ه ده بییه کان) له پیوانه کردنیان هه یچ مانا و تیگه یشتنیک (دهر ناکهوت) بیان رافه ی بۆ ناکر یت نه گه ر بهر او ر دنه کرابیت به (پیوه ریک) بیان معیار یکی دیار یکر اکه پیتش و مخته ناما ده کرابیت نمونه ل 9

3 - ناتهو او / ناتهو او ی پیوانه کردنی (چه مکه و خه سلته و بونیا ده گریمانه ییه کان) دهرونی و پهر و ه ده بییه کان له دوو لایه نه مده ر ده گهوت که نه مانه ن

نمونه کھوتیان فلان کس داہاتی سفرمانای ئوہیہ ہیچ داہاتیکی نیہ یان کاتیک دملئین ئوسیار سفرکیلو مہترہ و اتہ ہیچ نرؤشتوہ.

• (ہلسنگاندن التقویم) بہوچونی سورندایک

ہلسنگاندن بریتیلہدہرکردن و وەرگرتنی کوملئیک بریار دہر بارہی پیشکھوتن و سہر کھوتنی فیرخواز لەخوونیند.

* لەھەر شوین و کاتیک باسی ہلسنگاندن دہکرت کرداری پیوانہ دیتہ کایہوہ و اتاپیوہندیہکی پیوہندی راستہ خوکار لئیکی بہردہوام و تہواوکاری لەنیوانیاندا ھیلہداہاتو دادہر دہکرت

* چہمکی ہلسنگاندن/لہروی زمانہوانیہوہ بہمانانی راستکردنہو چاکسازی دیت لەحالیہی لادان لہرچیکہ بہلام لہروی زاراوہیہو مکردار یکیریکخراو مکہ پیاہلدان بہر و بہجور و بریاردان و چاکسازی لەخو دہکرت.

* لہجاری پەر و دہدا پیناسہی ہلسنگاندن بہم جوریہ

ہلسنگاندنی پەر و دہی/کرداریکی ریکخراو بوکوردنہوی زانیاری و شیکردنہو بہم بہست دیار یکردنی پلہلہی جیہ جیکردنی نامانجہ پەر و دہیہکان و بریاردان و چاکسازی لایہنہ لاواز مکان و گشہ پیدانی ئەم بوار لہ پینا و دو بار ہر یکخستنی ژینگہی پەر و دہو دہ لہمەندکردنی.

* پیوہندی لەنیوان پیوانہی نر خاندن و ہلسنگاندن لا 23

* نر خاندن/کرداریکی کەم بہست بریار دانہ بہ سہر شتہکان و دیار یکردنی لایہنی ہیزو لاواز پاش کوکوردنہوی زانیاری بہ (برو بہجور) و اتاپاش پیوانہ کردنی شتہکان دہبیت بہوشیہک یان دہستہواژ میہک دہر دہبرین لہسہر بریار مکہ بکرت و اتا

نر خاندن = بہوصف بہر + ووصف بہجور + بریاردان + دہستنیشانکردنی لایہنی ہیزو لاواز

و بہشیوہیہکی تاییہت لہجاری پەر و دہدا دہبیت پاش ئەنجامدانی ئەم دوو کردار مکرداریکی

گرنگتر بوچار سہر کردنی لایہنی لاواز ئەنجام بدزیت، و اتہ چاکسازی بوہلہکانی خویندکار بکرت بہم جوریہ ہلسنگاندن = نر خاندن + چاکسازی (چار سہر کردنی لایہنی لاواز و گشہ پیدانی لایہنی بہہیز) بہم شیوہیہدہر دہکرت کەئەم سہ کردار انہ پیوہندیہکی تہواوکاری و کار لئیکی و بہردہوامی لەنیوانیاندا ھیلہ.

بہکورتی دہبیت کرداری ہلسنگاندن لہسہر متا و بہ پیوانہیہکی ووردور است دہست پینکات

و اتاپیرو بہجور بہم بہستی نر خاندن و واتا بریاردان و پاش دہستنیشانکردنی لایہنی ہیزو لاواز دہبیت چاکسازی لایہنی لاواز بکرت و پەر پیدانی لایہنی ہیزیش بکرت.

(تاییہت مہندیہکانی ہلسنگاندن)

یہکەم : بہردہوامی

دووم: ھاوکاریتی

سپہم: گشتیتی

یہکەم : (بہردہوامی) بہواتای کوتای نہہینان بہ کرداری ہلسنگاندن لہجاری فیربوون

و فیرکردن، لہبەر ئوہی ہەر ہلسنگاندن لئیکی کوتای بوہشٹی لہبابیتیک یان قوناغیک دہکرت

دہبیتہ ہلسنگاندن لئیکی سہر تایی بوہشٹیک یان قوناغیکی داہاتو و بوہدہبیریت ماموستاپیش دہسپیکردن

بہو و تنہوی بابیتیکی نوو لہکاتی و تنہوی ہەر بہشٹیک و ملہ کوتای ہەر وانہیہک و کوتای ہەر و زریک یان

ہەر سالیکیش ہلسنگاندنی خویندکاران دہکات، بہم شیوہیہ بہردہوامی لہ ہلسنگاندن پەر و دہکرت

لہجاری پەر و دہ.

دووم: (ھاوکاریتی)

و اتہ دہبیت ہەمئەو لایەنە پەپەو ہندیان بہرؤسە فیربوون و فیرکردنہو ہیلہ بہشارین لەنجامدانی

کرداری ہلسنگاندن، وەک خویندکا، ماموستا، مالمو، یانہکان ہند... لہبەر ئوہی لہم بوار دہاگرو پئی چالاک

ئەنجام دەریت کە ہندیکی لہو چالاکیان لہدہرہوی پۆل ئەنجام دەریت، کە دہبیت زانیاری

لہو لایانہ کوکرتہو بہم بہستی گشتن بہر استرین و ووردترین بریار و پاشان چاکسازی بکرت.

سپہم : (گشتیتی)

لہ لایہکەو بہمانای بہکار ہینانی ہەموو ئوہو شیواز و کەرستەو نامرازان دیت کەشیاون بوکوردنہوی زانیاری و جئی بہجئ کردنی کرداری ہلسنگاندن لہبووارہ وەک (تاقیکردنہوی تہحریری و وزارکی و پراکتیکی

و چاوپیکہوتن ہند....) و ملہ لایہکی ترہو بہمانای ہلسنگاندنی ہەموو ئوہو شوپین و لایەنە دیت کە پیوہندیان بہرؤسە فیربوون فیرکردنہو ہیلہ وەک گونجای (ژینگہی مأل، قونابخانہ، پۆل، کتیبخانہ و نامیر مکان

ہند...)

* التقویم : بہمانای دیاری کردنی نرخ و بہھاوچارہ نوس دیت.

التقویم : بہواتای چاککردن و باشکردن و گشہ پیدان دیت.

* لہجاری پەر و دہدہ، مہبہستی سہرکی پەرؤسہی ہلسنگاندن بریتیلہمانہ

1- بریاردان لہسہر مہودا و ئاستی گونجاندنی پەرؤگرام بو فیرخواز مکان.

1- هه‌ئسه‌نگاندنی پێوه‌ری (معیاری)

ئهو جۆره هه‌ئسه‌نگاندنه‌یه‌كه نه‌جامی تاكێك به‌ر اوورده‌مكرێت به‌ئه‌نجامی هاو ته‌مه‌نه‌كانی له‌هه‌مان قوناغ و هه‌مان بایه‌ت له‌سه‌ر هه‌مان ئه‌و پێوه‌ره یان هه‌مان تاكێك دهنه‌وه واته‌نمه‌ری خوێندكار له‌تاكێك دهنه‌وه‌یه‌كدا به‌ر اوورده‌مكرێت به‌تێك‌رای هاو‌ری‌كانی گروپه‌كه‌ی یان هه‌و ته‌مه‌نه‌كانی ئه‌م جۆره به‌كار ده‌هێنرێت له‌گه‌ڵ تاكێك دهنه‌و مه‌كانی ده‌ستكه‌وت و ماددتی و توانا عه‌ق‌لییه‌كان و كه‌سایه‌تی به‌مه‌به‌ستی به‌ر اوورده‌ و را‌قه‌ولێكدا نه‌و هه‌مان بۆ هه‌ر مه‌به‌ستێك .

2- هه‌ئسه‌نگاندنی سه‌نگی (مه‌حه‌كی)

ئهو جۆره هه‌ئسه‌نگاندنه‌یه‌كه نه‌ئاستی خوێندكارێك دیاری ده‌كرێت به‌به‌ر اوورده‌ به‌ئاستیك یان سه‌نگیكی جێگیر و نه‌گۆر به‌بێ گه‌رانه‌وه‌ی نه‌جامی تاكه‌هاو ته‌مه‌نه‌كانی واته‌سه‌نگه‌كه‌ده‌ر مکییه‌و پێشتر دیاریك‌راوه‌ له‌لایه‌ن مامۆستاوه‌ و مه‌كو (90%) كه‌مه‌تر یا خو‌دزیاتر ، وه‌لم جۆره هه‌ئسه‌نگاندنه‌دا (نمه‌رو پله ئه‌ژمار ناكرێت) ته‌نه‌انه‌وه‌ ده‌ستنیشان ده‌كرێت نایه‌نه‌و خوێندكاره ئه‌و ئاسه‌تی بۆی دیاریك‌راوه‌ پێی گه‌یشته‌وه‌ یان نا واته‌به‌زانه‌رێت گه‌شتو و نه‌ئاستی توانایی یان نه‌گه‌یشته‌وه‌ .

* ئامراز مه‌كانی هه‌ئسه‌نگاندن:

بۆكو‌كر دهنه‌وی زانیاری ده‌توانرێت چه‌ندجۆرێك له‌ئامراز مه‌كانی هه‌ئسه‌نگاندن به‌كار به‌هێنرێت به‌مه‌ر جێك ئه‌و ئامرازانه‌ گونجاو بێت له‌گه‌ڵ سه‌روشتی ئه‌و بابته‌یه‌یان ئه‌و خه‌سله‌ته‌، له‌پێناو كو‌كر دهنه‌وی زانیارییه‌كی و وردو درووست .

* ئامراز مه‌كانی هه‌ئسه‌نگاندنی ئه‌مانه‌ن

یه‌كه‌م: لیستی پشكین

دووه‌م: خه‌م‌لاندنی پله‌پله‌یی

سه‌یه‌م: تو‌ماری رۆژانه

چوارمه‌: پێوه‌ری په‌یوه‌ندییه‌كه‌مه‌ له‌یه‌ته‌یه‌كان

پنجه‌م: تاكێك دهنه‌و مه‌كان

یه‌كه‌م لیستی پشكین

ده‌سته‌واژه _____ به‌ئێ _____ نه‌خێر لا 34

* ئۆقر ده‌مكرێت له‌سه‌ر كو‌ر سه‌یه‌كه‌؟

* یاری به‌كه‌ل و په‌ل و جنتا كه‌ی ده‌كات؟

* قسه‌له‌گه‌ڵ هاو‌ری‌كانی ده‌كات؟

* دا‌غ‌لێده‌دات له‌كاتی وانه‌كه‌؟

* كارایه‌به‌شدار یك‌ردن له‌وانه‌كه‌؟

وه‌لامی هه‌موو ئه‌مانه‌ به‌ (به‌ئێ و نه‌خێره‌)

دووه‌م: خه‌م‌لاندنی پله‌پله‌یی

* شدار یك‌ردن له‌ناو پۆل؟

* رسیاری ورد ده‌كات له‌سه‌ر بابه‌ته‌كه‌؟

* ئه‌ر كه‌كانی ماله‌وه‌ نه‌جام ده‌دات؟

وه‌لامی هه‌موو ئه‌و پرسیاریانه‌ به‌م جۆره‌یه‌

(به‌ر دوام ، زۆر جار ، هه‌ندێك جار ، به‌كه‌می ، زۆر به‌كه‌می)

سه‌یه‌م: تو‌ماری رۆژانه _____ شه‌رحی له‌گه‌ڵ نیه‌

چوارمه‌: پێوه‌ری په‌یوه‌ندییه‌كه‌مه‌ له‌یه‌ته‌یه‌كان كه‌خۆی له‌م خا‌لانده‌دا ده‌بێنێته‌وه‌

1- كێ هه‌له‌به‌ژیری بۆ نه‌جامدانی تو‌وێژینه‌وه‌؟

2- كێ دیاری ده‌كه‌یت بۆ نه‌جامدانی گه‌شتێك؟

3- كێ پێشیار ده‌كه‌یت بۆ نو‌نه‌ریان سه‌ر كر دایه‌تی؟

پنجه‌م: تاكێك دهنه‌و مه‌كان _____ شه‌رحی له‌گه‌ڵ نیه‌

* هه‌نگاو گه‌شتیه‌كانی هه‌ئسه‌نگاندن ئه‌مانه‌ن

یه‌كه‌م: دیاریك‌ردنی بابه‌تی هه‌ئسه‌نگاندن و مه‌به‌سته‌كانی : وه‌لامدانه‌وی هه‌ندێك پرسیاری و وه‌دیاری یك‌ردای ئه‌و كێشانه‌ی كه‌ پێویسته‌ چاره‌سه‌ر یك‌رێت .

دووه‌م: ئاماده‌سازی بۆكاری هه‌ئسه‌نگاندن

سه‌یه‌م: جێبه‌جێك‌ردنی هه‌ئسه‌نگاندن

یه‌كه‌م: شه‌رحی له‌گه‌ڵ نیه‌

دووه‌م: ئاماده‌سازی بۆكاری هه‌ئسه‌نگاندن خۆی له‌م خا‌لانده‌دا ده‌بێنێته‌وه‌

- 1- نامادەکردنى ئامرازو تاقىكر دىنەھو پىئومرەگونجاھەكان بۆكۆكر دىنەھو زانىارى پىئويست.
- 2- نامادەکردنى كادرى راھىنراوبۆكۆكر دىنەھو زانىارى ۋەنەجامدانى كارى ھەلسەنگاندن.
- 3 - دانانى پلانېك بۆكاتەكانى نەجامدانى كارى تاقىكر دىنەھەكان.
- سېھەم: جىيەجىيەكر دىنى ھەلسەنگاندن: كەبىرېتېھەلم خالانەھى خواروھە
- 1- ھەلبۇزاردنى نامرازى زۇرشىاھو وگونجاھولەلايەھى نەگۆرى ۋراستىتى واتەھەھەھى زۇركەم بىت.
- 2- چۆنەھى بەكار ھىنانى نامرازەكانى پىوانەھو ھەلسەنگاندن لەلايەھى بەرپوھېردن ۋئەزمونكر دىن ۋ راھەلېكدانەھو ھىان.
- 3- ئاگاداربوون لەھەھەھى ۋەك (خەملاندن) كارىگەر بوونى ۋلامى رېكەھوت، كەلەتاقىر دىنەھو بابەتېيەكاندا روودەدات.
- 4- شىكر دىنەھو داتاكان ۋلېكدانەھو ۋگەپىشتن بەپوختەھى نەجامەكان.
- 5 - بېرىاردان
- 6 - چاكسازى
- 7 - ئاستى قورسى گرانى تاقىكر دىنەھەكە، ھەر تاقىكر دىنەھەكە پىرسىارەكانى زۇرئاسان بوو يان قورس بووئەھو ئاستى نەگۆرى نزم دەبىت لەبەرئەھو ۋەلامى تاكەكان ۋەك يەك دەبن ۋجىاوازى دەرناكەھو ۋىت لەنئوانىاندا، نەجامى نەگۆرى نزم دەبىت.
- * بوارەكانى ھەلسەنگاندنى پەرورەھى ئەمانەن
- يەكەم: ھەلسەنگاندنى خوۋىندكار
- دوھەم: ھەلسەنگاندنى مامۇستا
- سېھەم: ھەلسەنگاندنى پىرۇگرام
- يەكەم: ھەلسەنگاندنى خوۋىندكار / ھەلسەنگاندنى سەر جەم لايەھەكانى قووتابى دەگرېتەھەكەئەمانە
- 1- لەرووى زانىارىيەھە.
- 2- لەرووى لېھاتووى.
- 3- لەرووى تواناى بىركر دىنەھو خوۋىندكار.
- 4 - لەرووى ئاراستەكانى خوۋىندكار.
- 5 - لەرووى كۆمەلايەتېھە
- دوھەھەم ھەلسەنگاندنى مامۇستا، مامۇستابەككەلەپايەكانى پىرۇسەھى فېر بوون ، كەئەھىش ئەم لايەھانەدەگرېتەھە
- 1- كەسايەھى سەرنج رېكېش بىت
- 2- تواناى گونجاندى ھەبىت
- 3- ووردىن لەكارەكانى
- 4- نەرموونىان بىت
- 5- گىيانى ھاوكارى تېدابىت
- 6- پشودرېز بىت
- 7- بىرواى بەخۆھى ھەبىت
- 8- داھىنەرو ھوونەرى بىت
- 9- كۆنترۆلى ھەلچوونەكانى بكات
- 10- تواناى زانستى باش بىت
- * ھەلسەنگاندنى مامۇستابەچەند شىوھەك دەكرېت كەبىرېتىن لەمانە
- 1- ھەلسەنگاندنى خودى مامۇستا
- 2- ھەلسەنگاندنى مامۇستالەلايەن فېر خوازەھوھە
- 3- ھەلسەنگاندنى مامۇستالەلايەن سەر پەرشىئارى پەرورەھى
- سېھەم: ھەلسەنگاندنى پىرگرام
- پىرگرام لەكۆمەلەشارەزايەكى رېكخراۋپىكدىت لەبوارى پەرورەھەدا جىيەجى دەكرېت لەناوھەدەرەھوھى قووتابخانەبەمبەستى پىگەھىاندنى تاكىكى تەندروست كەئەھىش لەرېگاي ئەم ھەنگاۋانەھى خواروھە ھەلسەنگاندنى بۆدەكرېت
- 1- دىارىكر دىنى ئامانچەكانى پىرگرام.
- 2- دىارىكر دىنى ئەوكىشەبىيەھى كەلەپىرۇگرامەكەداھەيەھو ھەلسەنگاندنى بۆدەكرېت.
- 3- دىارىكر دىنى ئەونامرازانەھى كەزانىارىيەكانى پى كۆدەكرېتەھە.
- 4- شىكر دىنەھو داتاكان.

5- دانانی چار سهری پیشنیار کراو.

6- چاودیریکردنی نه انجامهکهی.

* (تاقیکردنه مکان)

بهیئ نهز مونی تاقیکردنه و تیتیر و سهی ههسهنگاندن و پیوانهکردن به نه انجام ناگات، چونکه تیتیر و تاقیکردنه و پیوانهکار که مسته نامر از ی سهر کی کۆکردنه هی داتاوز انیار بیهکانه و بهیئ نهوان ناتوانین هیچ ز انیار بیهک کۆبکهینهه، و هیر و سهی پهروه و دهو فیرکردن پیویستهکی زوری به تیتیر و پیوانهکار ههیهتاله ر یگه یانه و توانو لیهاتو ویی و خاله به هیزو لاواز مکانی فیرخواز دیار بیکریت. * (جۆر مکانی تاقیکردنه ه)

یهکهه: تاقیکردنه هی زار کی.

دووم: تاقیکردنه هی نوسین.

سهیهه: تاقیکردنه هی پراکتیکی.

یهکهه: تاقیکردنه هی زار کی

لایه نه بیاههکانی نه مانه

1- کاتی کهمی دهو ویت بۆ جیهه جیکردن له سه ناستی یهک فیرخواز.

2- فیرخواز فیری دهر برینی بۆ چوون ده بیت.

3 - هه مو و کاتیک ده توانریت به کار بهیتریت.

4- نه رک و تیچوونی کهه.

5- شهرم ناهیلایت.

6- ز انیار بیهکان راسته خوده دهر دهریت.

7 - نوسین و ماندو و بونی نییه.

8 - بواری غهشکردنی تیدا کهه.

* (که مو و کور بیهکانی تاقیکردنه هی زار کی نه مانه

1- کاتیکی زوری دهو ویت تاو که هه مو و فیرخواز مکان تاقیکردنه و نه انجام بدن.

2- ناتوانریت ههسهنگاندن بۆ گشت لایه نهکانی فیرخواز بکریت.

3 - ناداد پهروهی ههیهله پر سیار مکاندا.

(تائیره بۆ تاقیکردنه هی وهرزی یهکهه)

(لیر مه بۆ تاقیکردنه هی وهرزی دووم)

دووم: تاقیکردنه هی گوتاری (اختبارات المقالی)

هه ندیک جار بهم جۆر هه تاقیکردنه و نه و نه گوتار تیت نهو تاقیکردنه و نه کی که پیویستیان بهه لاهی دریز ههیه یان نهو تاقیکردنه و نه کی که پشت بهه لاهی فیرخواز ده به سیتیت.

له نمونهی پر سیار مکانی نهه؟ جۆر هه تاقیکردنه و نه نه مانه ی لای خوار مهون

* جیاوازی چیهه له نیوان تیتور کههی فرۆیدو تیتور کههی سۆرندابیک؟

* گرنگترین شار مکانی کوردستان کامانه؟

* جیاوازی نیوان نازل و مروث چیهه؟

* نه مانه ی خوار مهو و نه کهه مهو؟

*باسی گرنگترین بهروبومهکانی کوردستان بکه.

*بهراوردلهنیوان نازلهشیردهرو نازلهشیرندهر مکان بکه.

لهگرنگترین خالهبههیزمکانی تاقیکردنهوهی گوتاری ئهسانه‌ی لای خوارموهن

أ - خالهبههیزو باشیهکانی تاقیکردنهوهی گوتاری:

- 1 - بهراوردبهتاقیکردنهوهی بابته‌ی فرت و فیل و قوپیکردنی کهمتره.
 - 2 - ریگابهفیرخوازدهدات کهبهسهربهستی و بهبهی شله‌زان و بهئاره‌زووی خوی تیرامان بکات و بیروبوچونهکانی ریگ بخت.
 - 3 - کات و خهرجی کهمی پیروبیسته.
 - 4 - جیاوازیکردن لهنیوان فیرخوازی بیبرکارو بیرمهندو ئهوفیرخوآزانه‌ی کهپشت بهلهبهکرکردن ئهز بهرکردن (دهرخ)ی دهبهستن بهبهی تیگه‌پشتن.
 - 5 - بهئاسانی ناماده‌دهکریت و دادهنریت.
 - 6 - توانای پیوانهکردنی (توانای ریگخستنی و هلامهکانی) ههیه.
 - 7 - هه‌ئسه‌نگاندنی توانای گهراندنهوهی زانیاریهکان و هه‌ئله‌ئاردنی زانیاری گونجاو.
 - 8 - توانای هه‌ئسه‌نگاندنی (چونتی پیش کهشکردنی زانیاریهکان بهشیهوهی کاریگهر و مه‌نتیقی) ههیه.
- ب کهم و کورتی و خاله‌لاواز مکانی تاقیکردنهوهی گوتاری
- 1- دانانی نمره هه‌ئله‌چنی (تصحیح) لهم جوره‌پرسیاراندا خودیبه‌پشت به‌پریار و مه‌زاجی ماموستاده‌به‌ستیت.
 - 2 - هه‌ندیک جار جوان نوسی و ره‌وانیژی و رازاندنهوهی و هلامه‌کان و تیانوسی تاقیکردنهوه‌کان و هونینهوهی و هلامه‌کان بهوشه‌ی جوان و سه‌رنج راکیش کاریگهری یان له‌سه‌ر ماموستاو پرۆسه‌ی هه‌ئله‌چنی ههیه.
 - 3- له‌به‌ر ئه‌وه‌ی تاقیکردنهوه‌ی مکانی گوتاری تابه‌تمه‌ندی خوی ههیه، بویه‌تاوانریت پرسیاری زور به‌پنریته‌وه.
 - 4 - زور جار له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ژماره‌ی پرسیار مکانی ئه‌م جوره‌تاقیکردنهوه‌مکه‌من فیرخوآز و به‌پروی گرفت ده‌بیته‌وه‌و پرسیار زور ده‌کریت ده‌باره‌ی مه‌به‌ست و ئامانجی سه‌رکه‌ی پرسیار مکان.
 - 5 - هه‌ئله‌چنی و خویندنهوه‌ی و هلامه‌کان هیلایکی و کات و ماندوو بوونیکی زوری ده‌ویت.
 - 6 - هه‌ندیک جار به‌خت و چانس و ریگکه‌وت رۆل ده‌بینی و هه‌ندی فیرخوآز چه‌ند به‌شیک دمخویننه‌وه‌ئوانی ترپشت گووی دمخهن.
 - 7- ئه‌م جوره‌پرسیار سه‌ر به‌ستی که‌ی زور به‌فیرخوآز ده‌دات و به‌ئاره‌زووی خوی دنوسی و هه‌ندیک جار له‌بابه‌ته‌که‌ده‌ر ده‌چیت.
 - 8 - ئه‌گهر ماموستاشاره‌زاییه‌کی باشی له‌دانانی ئه‌م جوره‌پرسیاراندا نه‌بیت ئه‌وادورنیه‌ پرسیار مکانی بیته‌هوی هاندانی (دهرخ) و ئه‌ز به‌رکردن.
 - 9- ئه‌م جوره‌پرسیار نه‌ته‌نه‌پایوانه‌ی لایه‌نی عه‌قلی ده‌کات و له‌لایه‌نی عه‌قلیش به‌زوری ته‌نه‌پایوانه‌ی لایه‌نی مه‌عرفی ده‌کات.
- * (بنه‌ماکانی ناماده‌کردنی پرسیار مکانی گوتاری)

بوئه‌وه‌ی پرسیار مکانی تاقیکردنهوه‌ی گوتاری ناکامه‌کانی خوی بیپکی و له‌خاله‌لاواز مکانی که‌م بکریته‌وه، نه‌واده‌بیت له‌مکانی دانانی ئه‌م جوره‌پرسیاراندا، رماجوی ئه‌م خال و بنه‌مایانه‌ی خوارموه‌بکریت

③ ئەم جۆرە پرسىيارە بوار بەفېرخواز نادات بەئارەزووى خۇى شت بنوسىت و وەلامى سەيرىداتەولەبابەتەكە.
④ دەتوانرىت لەرىگەى ئەم جۆرە پرسىيارەنەو، ھەلسەنگاندن بۇ زۆربەى بابەتەكانى وانەكە بكرىت و ژمارمىكى زۆر پرسىيار بەئندرىتەو.

⑤ دەتوانرىت لەم جۆرە پرسىيارەدا، بەوردى نمرە بۆ ھەموو پرسىيار و لەمکان دابنرىت.
⑥ پرسىيارى بابەتى ئاسانە بۇمامۇستاو فېرخواز و بەرىوہبەر، لەبەرئەوہى تەم و مژاوى نىو كىشە و مشت و مېر بۆ ھىچ لایەك درووست ناكات.

⑦ لەم جۆرە پرسىيارەدا، پاك و خاوپنى و جوان نووسى و رەوانا بىژى و رازاندنەو، ھىچ رۆئىكىان لەسەر نمرە دانان و ھەلەچنى نابىت و مامۇستا ناتوانىت نمرەيان لەسەر دابنرىت، لایەنى خراب و نىگەتقەكانى پرسىيارى بابەتى برىتەلە باشىەكانى پرسىيارى گوتارى
* جۆرەكانى پرسىيارى بابەتى ئەمانەن

- ① پرسىيارەكانى راست و ھەلە
- ② پرسىيارەكانى جوتكردن) بەيەك گەياندن)
- ③ پرسىيارەكانى ھەلئىژاردن لەچەند دانەيەك

* پرسىيارەكانى راست و ھەلە:-

لەم جۆرە پرسىيارەدا كۆمەلنىك برگەو دەستەواژە و پرسىيارە فېرخواز دەكرىت و لەبەردەم ھەر برگەو پرسىيارىكدا دوو وەلام ھەيە) بەئى(و) نەخىز (داو لەفېرخواز دەكرىت بەكۆك لەم دوو وەلامە ھەلئىژىرىت.

* بوارەكانى بەكار ھىنانى پرسىيارەكانى راست و ھەلە: ئەمانەن:-

ئەگەر بمانەوئىت پرسىيارى راست و ھەلە ئاكامى خۇى بېيىكىت، ئەوادەبىت لەم بوارەنى خوارەو بەكار بەئندرىت:-

① بۆپىوانەكردى تواناى فېرخواز بۇناسىنەوہى زاراوہ و چەمك و پرائسىپ و دەستەواژەكان.

② بۆپىوانەكردى تواناى فېرخواز لەبوارى تىگەيشتنى زاراوہ و چەمك و پرائسىپ و پەيوەندى نىوان ديار دەكان.

③ بۆپىوانەكردى تواناى فېرخواز لەبوارى دۆزىنەوہ و زانىنى ھەلە زەق و باوہكان، كەلەگەل راستىەكان و زانىيارىيەواقىيەكاندا ناگونجىن

* باشىەكانى پرسىيارەكانى راست و ھەلە:-

① بەئاسانى ھەلە چنى دەكرىت.

② دانانى نمرەكان و ھەلەچنى بە ئەو پەرى بابەتەيانە دەكرىت.

③ دەتوانرىت لەرىگەيەوہ زۆرترىن پرسىيار بەئندرىتەوہ و زۆربەى بەش و لایەنەكان بكرىتەوہ.

* كەم و كورتىەكانى راست و ھەلە:-

① بوار و چانسى خەملاندن لە (50%) يە

② تەنھا ئاستە نزمەكانى پۆلئى بلوم پىوانە دەكات بەتايىبەتى ناسىنەوہ و يادكردنەوہى زانىيارىيەكان و لەتوانايدا نىە كە پىوانەى توانستە بەرزەكان بكات.

* بنەماكانى دانانى پرسىيارەكانى راست و ھەلە:-

① پىويستە كە برگەو پرسىيارەكان بەجۆرىك دابنرىت كەبەتەواوى راست بىت، يان بەتەواوى ھەلەبىت.

② پیوسته لهو برگه دسته واژانه دوور بکوهینهوه که دوو بیروکهی لهخوده گرتووه ، بهتایبه تیش کاتیک یه کیک لهودوو بیروکهیه راست بیت ، ئهوی تریان ههلبیت.

③ باشتر وایه لهو پرسیار و دسته واژانه دوور بکوهینهوه که (نهی ی تیدایه ، وهنگه بهکاریش هات ئهوا ده بیت هیلی بهژیردا بهینریت ، بو ئهوی فیرخواز بهئاگا بیت بوی.

④ نابیت بهردهوام پرسیار و دسته واژه راستهکان دریزتر بیان کورتترین له دسته واژه ههلهکان ، چونکه ئهوه ده بیت بههکاریک بو ئهوی فیرخواز بگاته ئهوه ده ئهجامه ی که ههچی وهلامی راسته دریزه بیان کورته.

⑤ نابیت برگه دسته واژه مکانی ناوکتیب و مهنزه مهکان وهک خوی بگوزرینهوه و بکریت بهرسیار ، چونکه ئهوه ده بیت بههاندەر بو ئهوی فیرخواز فیری ئهز بهرکردن (درخ کردن ببیت ، نهک تییگات.